

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 20Co/68/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8112236956
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 01. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Michal Boroň
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2015:8112236956.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Michala Boroňa a sudcov JUDr. Petra Straku a JUDr. Antónie Kandravej v právnej veci žalobcu: Home Credit Slovakia, a.s. so sídlom Teplická 7434/147, 921 22 Piešťany, IČO: 36 234 176, zastúpeného Advokátskou kanceláriou Erasmus Legal, s.r.o. so sídlom Justičná 9, 811 07 Bratislava, p r o t i žalovanej: R. K., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom Y. X. XXX/XX, Y., za účasti vedľajšieho účastníka na strane žalovanej Združenie na ochranu občana spotrebiteľa HOOS, so sídlom Námestie legionárov 5, 080 01 Prešov, právne zastúpeného JUDr. Ambrózom Motykom, advokátom so sídlom Nám. SNP 7, 091 01 Stropkov, o zaplatenie 2.421,66 Eur s príslušenstvom, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Prešov č.k. 8C 67/2013-63 zo dňa 24.9.2013 jednohlasne takto

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e sa rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania.

II. Náhrada trov odvolacieho konania sa účastníkom n e p r i z n á v a.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvého stupňa“) uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi sumu 1.222,37 Eur s 0,024 % úrokom z omeškania denne zo sumy 1.222,37 Eur od 2.11.2012 do zaplatenia. Žalovanej povolil uhrádzať dlh v splátkach po 30 Eur mesačne, splatných vždy k 15-tému dňu toho ktorého mesiaca s tým, že v prípade nezaplatenia zročnej splátky sa stáva splatný celý dlh. V prevyšujúcej časti žalobu zamietol. O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Rozhodnutie o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti odôvodnil cit.: „Jednou z podstatných náležitostí zmluvy o spotrebiteľskom úvere je údaj o hodnote RPMN. Neuvedenie, resp. nesprávne uvedenie tohto údaja v zmluve o spotrebiteľskom úvere je klamaním spotrebiteľa a predstavuje nekalú obchodnú prax (porovnaj uznesenie SD EÚ vo veci C-76/10 Pohotovosť/Korčkovská). V predmetnej úverovej zmluve uzatvorenej medzi účastníkmi je uvedená hodnota RPMN 24,40%. Je nesporné, že žalobca poskytol žalovanej úver vo výške 2.000 Eur, ktorý požadoval splatiť v 60 mesačných splátkach po 59,51 Eur. RPMN pri takejto výške splátky predstavuje výšku 28,94 % a nie 24,40% ako je to uvedené v úverovej zmluve. Žalobca pri výpočte RPMN do mesačnej splátky nezahrnul poplatok za vedenie účtu vo výške 1,99 Eur. Je nesporné, že poplatok za vedenie účtu je nákladom spotrebiteľa, ktorý ovplyvňuje aj výšku RPMN, preto mal byť do tohto výpočtu zahrnutý. Jeho nezahrnutie malo za následok uvedenie nesprávnej výšky RPMN v úverovej zmluve.“

Vzhľadom k tomu, v zmysle citovaných zákonných ustanovení na ochranu spotrebiteľa je potrebné úver považovať za bezúročný a bez poplatkov. Ako to vyplýva zo splátkového kalendára predloženého žalobcom, žalovaná žalobcovi zaplatila celkovo sumu 777,63 Eur, preto ju súd zaviazal k úhrade zostatku úveru, ktorý predstavuje rozdiel medzi sumou, ktorú žalovanej poskytol žalobca a sumou, ktorú žalovaná žalobcovi uhradila t. j. 1.222,37 Eur a v prevyšujúcej časti žalobný návrh zamietol. Na dôvažok súd uvádza, že napriek tomu, že spotrebiteľský úver vzhľadom k nesprávnosti údajov o hodnote RPMN posúdil ako bezúročný a bez poplatkov, vo vzťahu k žalobcom uplatňovanému nároku na zaplatenie zmluvnej pokuty v sume 38,20 Eur udáva, že táto bola súdmi Slovenskej republiky právoplatne judikovaná ako neprijateľná zmluvná podmienka. Citované zákonné ustanovenie zakazuje dodávateľovi používať zmluvnú podmienku, ktorá bola právoplatne súdom vyhlásená za neprijateľnú. Takáto zmluvná podmienka je neplatná (§ 53 ods. 5 OZ; absolútna neplatnosť). Jej ďalším používaním dodávateľ vytvára protiprávny stav zákonom explicitne zakázaný a priznanie plnenia z takejto zmluvnej podmienky je v priamom rozpore so zákonom. Ak by súd priznal plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky, išlo by o tolerovanie pokračujúceho protiprávneho stavu zo strany súdu a popieranie vysokého záujmu EÚ a práva EÚ na ochrane práv spotrebiteľa. Súd ako orgán členského štátu EÚ je pri poskytovaní ochrany pred neprijateľnými zmluvnými podmienkami povinný ex offio skúmať, či voči spotrebiteľovi nie je uplatňované plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky, a to aj z takej, ktorú súd už skôr judikoval.“

Proti tomuto rozsudku proti zamietavému výroku podal žalobca v zákonom stanovenej lehote odvolanie. Poukázal na to, že z výpočtu celkových nákladov je nutné vylúčiť poplatok za vedenie účtu, ako aj poistné, aby sa dopracovali k správne výpočtu predmetnej hodnoty. Namietal ďalej nepriznanie kapitalizovaného úroku z omeškania, ktoré boli zrejme zo špecifikácie dlžnej sumy a ak ich súd prvého stupňa považoval za nejasné, mal žalobcu vyzvať v zmysle ust. § 43 zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“). Namietal, že súd prvého stupňa nezastavil konanie v časti kapitalizovaného úroku z omeškania vo výške 20,27 Eur a v časti zmluvnej pokuty vo výške 2,48 Eur a bez dôvodu žalobu v tejto časti zamietol. Na základe uvedeného navrhol, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zmenil a žalobe vyhovel, alternatívne, aby napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 10 ods. 1 O.s.p. preskúmal rozsudok v napadnutom výroku, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 212 O.s.p. a zistil, že rozsudok je správny. O odvolaní bolo rozhodnuté postupom podľa ust. § 214 ods. 2 O.s.p. v spojení s ust. § 156 ods. 3 O.s.p., pričom miesto a čas vyhlásenia rozhodnutia boli oznámené na úradnej tabuli súdu najmenej päť dní pred vyhlásením.

Podľa § 2 písm. c) zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch celkovými nákladmi spotrebiteľa spojenými so spotrebiteľským úverom všetky náklady vrátane úroku a poplatkov, ktoré sú spojené s poskytnutím spotrebiteľského úveru, s výnimkou

1. sankcií, ktoré je spotrebiteľ povinný zaplatiť za nesplnenie záväzku uvedeného v zmluve o spotrebiteľskom úvere,
2. poplatkov, ktoré je spotrebiteľ povinný zaplatiť pri kúpe tovaru alebo služby okrem kúpnej ceny tovaru alebo kúpnej ceny služieb,
3. poplatkov za prevod peňažných prostriedkov a za udržiavanie účtu určeného na získanie platieb na úhradu spotrebiteľského úveru, platenia úroku a iných poplatkov s výnimkou prípadov, keď spotrebiteľ nemá možnosť výberu veriteľa a tieto poplatky sú neprímerane vysoké v porovnaní s obvyklými poplatkami za obdobné úvery. To sa nevzťahuje na poplatky za vyberanie takýchto úhrad alebo platieb bez ohľadu na to, či sa vykonávajú v hotovosti alebo inak,
4. členských príspevkov pre profesijné a záujmové združenia alebo skupiny,
5. poplatkov za poistenie alebo záruky okrem tých poplatkov, ktoré sú určené na zabezpečenie platby veriteľovi v prípade smrti, invalidity, choroby alebo nezamestnanosti spotrebiteľa v sume rovnakej

alebo menšej, ako je celková výška spotrebiteľského úveru, úroku a poplatkov, ktoré musia byť určené veriteľom ako podmienka poskytnutia spotrebiteľského úveru,

Súd prvého stupňa zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré žalobe vyhovel; jeho rozhodnutie nemožno považovať za svojvoľné, zjavne neodôvodnené, resp. ústavne nekomfortné. Na potvrdenie správnosti záveru súdu prvého stupňa odvolací súd poznamenáva.

Systém ochrany zavedený smernicou 93/13 vychádza z myšlienky, že spotrebiteľ sa v porovnaní s predajcom alebo dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení, pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ako aj o úroveň informovanosti, a táto situácia ho vedie k tomu, že pristúpi na podmienky vopred pripravené predajcom alebo dodávateľom bez toho, aby mohol vplývať na ich obsah (rozsudky z 27. júna 2000, Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, C-240/98 až C-244/98, Zb. s. I-4941, bod 25; z 26. októbra 2006, Mostaza Claro, C-168/05, Zb. s. I-10421, bod 25, ako aj zo 6. októbra 2009, Asturcom Telecomunicaciones, C-40/08, Zb. s. I-9579, bod 29).

Vzhľadom na také znevýhodnené postavenie jednej zo zmluvných strán článok 6 ods. 1 smernice 93/13 zaväzuje členské štáty stanoviť, aby nekalé podmienky „podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa“. Ako vyplýva z judikatúry, ide o kogentné ustanovenie smerujúce k nahradeniu formálnej rovnováhy, ktorú zmluva nastoľuje medzi právami a povinnosťami zmluvných strán, skutočnou rovnováhou, ktorá medzi nimi môže znovu zaviesť rovnosť (pozri rozsudky Mostaza Claro, už citovaný, bod 36; Asturcom Telecomunicaciones, už citovaný, bod 30; z 9. novembra 2010, VB Pénzügyi Lízing, C-137/08, zatiaľ neuverejnený v Zbierke, bod 47, a z 15. marca 2012, Pereničová a Perenič, C-453/10, zatiaľ neuverejnený v Zbierke, bod 28).

S cieľom zabezpečiť úroveň ochrany, ktorú chce smernica 93/13 dosiahnuť, Súdny dvor viackrát zdôraznil, že tento nerovný stav medzi spotrebiteľom a predajcom alebo dodávateľom môže byť kompenzovaný iba pozitívnym zásahom vonkajším vo vzťahu k samotným účastníkom zmluvy (rozsudky Océano Grupo Editorial a Salvat Editores, už citovaný, bod 27; Mostaza Claro, už citovaný, bod 26; Asturcom Telecomunicaciones, už citovaný, bod 31, ako aj VB Pénzügyi Lízing, už citovaný, bod 48).

Pri výklade a aplikácii ustanovení právnych predpisov je nepochybne potrebné vychádzať prvotne z ich doslovného znenia. Súd však nie je doslovným znením zákonného ustanovenia viazaný absolútne. Môže, ba dokonca sa musí od neho (od doslovného znenia právneho textu) odchyliť v prípade, keď to zo závažných dôvodov vyžaduje účel zákona, systematická súvislosť alebo požiadavka ústavne súladného výkladu zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov (čl. 152 ods. 4 ústavy). Samozrejme, že sa v takýchto prípadoch musí zároveň vyvarovať svojvôli (arbitrárnosti) a svoju interpretáciu právnej normy musí založiť na racionálnej argumentácii.

Súd prvého stupňa správne poskytol výklad k vyššie citovanému zákonnému ustanoveniu pri zachovaní pravidiel formálnej logiky.

Žalobca uviedol žalovaného do omylu tým, že RPMN vyjadril označením 24,40%. Judikatúra takéto praktiky spája s omylom v podstatnej veci (porov. rozsudok NS SR 1Sžo 106/2007) „Uvedením nepravdivého údaju o výške ročnej percentuálnej miere nákladov (RPMN), došlo k uvedeniu nepravdivého údaju o úrovni nákupných podmienok týkajúcich sa leasingových zmlúv a tým aj ku klamaniu spotrebiteľa“.

Používanie tejto praktiky je nekalou obchodnou praktikou (porov. rozsudok súdneho dvora C-453/10 Pereničová/S.O.S. Financ) „Obchodnú praktikou, o akú ide vo veci samej, ktorá spočíva v uvedení nižšej než skutočnej ročnej percentuálnej miery nákladov v zmluve o úvere, treba kvalifikovať ako „klamlivú“ v zmysle článku 6 ods. 1 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2005/29/ES z 11. mája 2005 o nekalých obchodných praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom na vnútornom trhu, a ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 84/450/EHS, smernice Európskeho parlamentu a Rady 97/7/ES, 98/27/ES a 2002/65/

ES a nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 2006/2004 („smernica o nekalých obchodných praktikách“), pokiaľ zapríčiňuje alebo je spôsobilá zapríčiniť, že priemerný spotrebiteľ urobí rozhodnutie o obchodnej transakcii, ktoré by inak neurobil. Vnútroštátnemu súdu prináleží, aby overil, či to tak je vo veci samej. Konštatovanie nekalosti takej obchodnej praktiky predstavuje jeden z prvkov, na ktorých príslušný súd môže podľa článku 4 ods. 1 smernice 93/13 založiť svoje posúdenie nekalosti zmluvných podmienok týkajúcich sa nákladov na úver poskytnutý spotrebiteľovi. Také konštatovanie však nemá priamy vplyv na posúdenie platnosti uzavretej zmluvy o úvere podľa článku 6 ods. 1 smernice 93/13.

Uvedenie nesprávneho údaju RPMN je klamaním spotrebiteľa a niet dôvodu priznávať takejto praktike miernejšie dôsledky ako tie ktoré predpokladá zákon pri neuvedení RPMN v ustanovení § 4 ods. 3 in fine ZSÚ.

Správne preto prvostupňový súd priznal žalobcovi len istinu úveru bez úrokov a poplatkov.

Odvolačný súd poznamenáva, že pri výpočte RPMN žalobca nepoužil v splátke aj poplatok za vedenie úverového účtu, za ktorý zmluva neuvádza žiadne plnenie, ktoré by bolo skutočným plnením pre spotrebiteľa a ktorý možno dôvodne označiť za neprijateľnú zmluvnú podmienku (porov. rozsudok KS v Prešove vo veci 18Co 109/2011 SMART Capital), Odvolačný súd zastáva názor, že neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa, ako slabšej zmluvnej strany, hrubú nerovnováhu. Znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky napĺňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“ zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná (napr. úroky z omeškania nad limit podľa nar. vl. 87/1995 Z.z.). Za neprijateľnú považuje odvolací súd aj zmluvnú podmienku, ktorá vyjadruje finančný záväzok spotrebiteľa za plnenie, ktoré mu po materiálnej stránke nie je dodané a slúži v skutočnosti záujmom dodávateľa (tzv. teória skutočného plnenia spomínaná najčastejšie v súvislosti s poplatkami v spotrebiteľských úverových vzťahoch).

V tomto smere odvolací súd dáva do pozornosti rozhodnutie Krajského súdu v Trnave sp. zn. 10Co 27/2013:

„V tomto prípade potom odvolací súd má jednak za to, že u podradňovania zmluvných podmienok pod režim ust. § 53 ods. 1 vety druhej O. z. a posudzovania toho, či sa týkajú hlavného predmetu plnenia, je namieste skôr reštriktívnejší (zuzujúci) výklad, keďže len ten zamedzí tomu, aby sa spod režimu zvýšenej ochrany normami spotrebiteľského práva vymaňovali aj podmienky, ktorých súvis s hlavným predmetom plnenia možno vybadať len vo všeobecnej rovine a ktoré často slúžia len organizačnému zabezpečeniu podnikateľskej činnosti toho, kto do zmluvného vzťahu so spotrebiteľom vstupuje, okrem toho však je tu nezanedbateľný tiež rozmer problému akcentovaný už súdom prvého stupňa, ktorým je to, že i pri posudzovaní následnej otázky prijateľnosti zmluvnej podmienky je takpovediac kľúčovým to, či konkrétne dojednanie predstavuje prínos pre obe strany spotrebiteľského vzťahu.

Korektné odpovede na obe takéto otázky mali povahu tzv. spojených nádob a prvá musela znieť tak, že podmienka spočívajúca v dojednaní práva banky (a povinnosti klienta) na poplatok za správu úveru sa hlavného predmetu plnenia vo vyššie opisovanom ponímaní priamo netýka, pretože hlavným predmetom plnenia je tu poskytnutie úveru (zo strany banky) a jeho splácanie (zo strany klienta), vedenie evidencie o priebehu čerpania a splácania úveru je logickou súčasťou podnikateľskej činnosti na poli bankovníctva, zahrnutelnou do odplaty za poskytnutie disponibilných finančných prostriedkov veriteľa dlžníkovi (rozumej do úrokov majúcich zohľadniť i tu diskutované obslužné činnosti bez toho, aby tieto bolo treba honorovať osobitne a tým zvyšovať celkovú cenu požičiavaných peňazí) a ak sa má hlavného predmetu plnenia týkať poplatok za správu úveru, bude sa ho týkať prakticky každá podmienka súvisiaca s tým, že tu ide o úver (ktorý príliš široký výklad ale zjavne je v rozpore s účelom úpravy, ktorým je zabezpečenie čo najväčšej novej ochrany spotrebiteľa). Odpoveď na druhú otázku potom v zhode so súdom prvého stupňa (nech aj týmto argumentujúcim bez priameho odvolania sa na tuzemské právo) bolo možné sformulovať tak, že kritériu prijateľnosti podmienky a rovnovážnosti práv a povinností strán spotrebiteľského vzťahu nezodpovedá podmienka o poplatku, ktorý nemá pre

spotrebiteľa žiaden preukázateľný prínos a za ktorý sa mu nedostáva žiadneho protiplnenia, ale takáto podmienka slúži výlučne záujmu zmluvného partnera spotrebiteľa na maximalizácii zisku spojeného s existenciou zmluvného vzťahu.“

Vstupné údaje na výpočet RPMN tým neboli správne.

Nad rámec dôvodov uvedených súdom prvého stupňa odvolací súd poznamenáva, že obligatórne náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere sú vymenované v § 4 ods. 2 citovaného zákona a medzi nimi pod písm. g/ je konečná splatnosť spotrebiteľského úveru, pod i/ výška, počet a termíny splátok istiny, úrokov a iných poplatkov a pod písm. j/ ročná percentuálna miera nákladov.

Nepochybne zákonodarca pod konečnou splatnosťou úveru v zmysle § 4 ods. 2 písm. g/ citovaného zákona nemyslel len stanovenie počtu mesačných splátok, pretože inak by sa uspokojil s náležitosťou pod písm. i/, kde sa uvádza aj počet splátok. Počet splátok teda nemožno stotožniť s konečnou splatnosťou úveru a preto pri písm. g/ citovaného ustanovenia iný výklad než ten, že konečná splatnosť úveru musí byť určená dátumovo, neprichádza do úvahy (napr. rozsudok Krajského súdu v Žiline vo veci 5Co 286/14 zo dňa 27.5.2014).

V zmluve však chýba aj ďalšia obligatórna náležitosť, ktorá je zakotvená pod písm. i/ citovaného zákonného ustanovenia, v zmysle ktorého v zmluve musia byť rozlíšené splátky istiny, úrokov a iných poplatkov, teda nepostačuje, ak je uvedená len suma predstavujúca súčet splátok istiny, úrokov a iných poplatkov. Uvedená informácia je totiž dôležitá pre spotrebiteľa o tom, či príslušný úver je pre neho výhodný alebo nie (napr. rozsudok Krajského súdu v Trnave vo veci 9Co 401/12 zo dňa 6.8.2013).

Súd prvého stupňa správne priznal žalobcovi uplatnený úrok z omeškania odo dňa 2.11.2012 tak, ako si ho žiadal v žalobe. Pokiaľ žalobca namieta nepriznanie časti úroku z omeškania od zosplatnenia do dňa podania návrhu na vydanie platobného rozkazu, odvolací súd konštatuje, že zosplatnenie nepochybne pozostávajú i z úroku z omeškania z plnenia, na ktoré žalobca nemá právo (úrok z omeškania z úrokov a poplatkov zo zmluvy o úvere, t.j. nielen zo zvyšnej časti úverovej istiny po odpočítaní plnenia splátok zo strany žalovanej). Pokiaľ by išlo o priznanie nároku na úroky z omeškania iba z istiny odo dňa zosplatnenia pohľadávky, odvolací súd v tomto smere poznamenáva, že z obsahu spisu nemá preukázaný okamih, kedy došlo k zosplatneniu pohľadávky. K uvedenému nestačí iba samotné tvrdenie žalobcu, že k zosplatneniu pohľadávky došlo ku dňu 12.4.2011 (čl. 42).

Napokon pokiaľ ide o poslednú odvolaciu námietku žalobcu, že súd nerozhodol o zastavení konania v časti, ani táto nie je dôvodná, nakoľko súd prvého stupňa dňa 18.12.2013 vyhlásil dopĺňací rozsudok č.k. 8C 67/2013-79, ktorým súd konanie v časti o zaplatenie zmluvnej pokuty vo výške 2,48 Eur a v časti o zaplatenie kapitalizovaného úroku z omeškania vo výške 20,27 Eur zastavil.

Keďže namietané nesprávne právne posúdenie veci nebolo dôvodné, odvolací súd rozsudok v napadnutom výroku ako správny potvrdil (§ 219 ods. 1 O.s.p.).

Žalobca nebol v odvolacom konaní úspešný a žalovanej ani vedľajšiemu účastníkovi žiadne trov odvolacieho konania nevznikli a tomu zodpovedá i výrok o náhrade trov odvolacieho konania (§ 224 ods. 1 O.s.p. v spojení s ust. § 142 ods. 1 O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.